

liget, hvad det maaffee ikke billiget i den Form eller i den Udstrækning, hvori det kommer til at foreligge. Jeg for min Person skal ikke betragte det som nogetssomhelst Afgjørende i denne Sag, om der fra Ministeriets Side skulde udtales Evidensmaal, om det kunde følge Forslagsstilleren, end sige de, som det vil vise sig, ikke ubetydelige Afvigelser fra ham, jeg vil foreslaae og søge at sætte igennem, om det skulde komme til at staae i min Magt at vinde Thingets Bisald derfor.

Jeg har udtalt disse Ord, for at retfærdiggjøre den Bei, jeg har troet at maatte følge. Man har bebrejdet os, at vi ikke have ladet den ærede Forslagsstiller have Raadighed over sit eget Forslag og faae det behandlet paa den Maade, han forlangte. Jeg vil i denne Henseende bede det ærede Thing vende sig om og see tilbage til de Forhandlinger, som ligge bag os, og det vil da see, at der i denne Henseende paa ingen Maade er afvejet fra, hvad der tidligere er skeet, og at vi, som have bidraget til at føre Sagen ind paa den Bei, hvor den nu er, ikke have givet det første Exempel.

Hvad Sagen selv angaaer, har jeg allerede under den tidligere Behandling erklæret, at jeg er den ærede Forslagsstiller megen Tak skyldig for at have bragt den paa Dntale; denne min Taknemmelighed er vel bleven noget formindret ved den Bei, hvorpaa den ærede Forslagsstiller nu har troet at maatte staae ind, men den er derfor alligevel ikke ophørt. Jeg anseer det for yderst vigtigt, at det i fuldeste Maal bliver almindeligt erkjendt, hvorfra de Hindringer komme, som lægge sig Afgjørelsen af denne Sag iveien, en Sag, hvis Vigtighed fra alle Sider, og deriblandt ogsaa fra Regeringens Side, har været anerkjendt. Jeg siger, at det er af yderste Vigtighed, og dobbelt vigtigt er det for os, paa hvem man, misbrugende mange Midler, i saa Henseende har søgt at vælte Skylden — jeg tør her sige

„vi“, idet jeg hermed mener alle dem, som i denne Sag samstemme med mig —; Ingen af os har nogenstunde forsømt at opmuntre, end sige forhindre nogen Mand fra at gaae ind paa enhver billig Overeenskomst. Vi have endog offentlig udtalt os om de billige Overeenskomsters virkelige Betydning, og raadet enhver Mand i saa Henseende til at tage Hensyn til sit eget Vel, endog saaledes, at vi have raadet til, hellere at give Mere og at komme til en Overeenskomst, end at blive staaende tilbage. — Jeg troer, at en af de Grunde, som gjør, at man bliver vaklende i denne Sag, det er den skjæve Opfattelse deraf, og dertil troer jeg, at den Maade Noget har bidraget, hvorpaa den oprindelige Forslagsstiller selv har behandlet Sagen. Han har nemlig bragt Sagen ind paa Expropriationens Gebeet, og der hører den efter min Overbeviisning ikke hjemme. Vi ville ikke expropriere Noget fra det, han eier; vi ville gaae den samme Bei, som er fulgt i alle Landbosforhold, ved Stavnbaandets Løsning, ved Hovriets Afløsning, ved Frikkattens Ophævelse; vi ville dele imellem og give Enhver Sit, ja, vi ville endog gaae meget vidt i denne Henseende, thi vi ville give dem, som kalde sig Eiendomsbesiddere, og som paa Statens Begne ere de jorddrottlige Bestyrere, Mere, end de til nogetssomhelst Tid kunne sige, at deres Gods har været dem værd som Fæstegods. Lad enhver Mand, hvilkensomhelst, komme frem med et kun nogenlunde gyldigt Beviis for, at hans Fæstegods paa denne Tid som Fæstegods er saa og saa Meget værd, og jeg for mit Vedkommende skal altid være villig til at lægge endog ikke Ubetydeligt til, og sige, det er en god Affindelsespriis, fordi det er mig af Vigtighed, at det skal blive anerkjendt, at Ingen har mistet den Værdi, han i Virkeligheden besidder. Derimod er der Noget, som ikke har været besiddet, og det er denne indbildte Besiddelse, som jeg vil have hævet.